

RIITAISAT EROT

- *Mitä käräjäoikeudessa tapahtuu ?*
- *Lapsen edun arviointikriteerit*

*Käräjätuomari Jyrki Jylhä
Pirkanmaan käräjäoikeus*

Eron edessä – ilta, Laivapuisto 30.3.2021

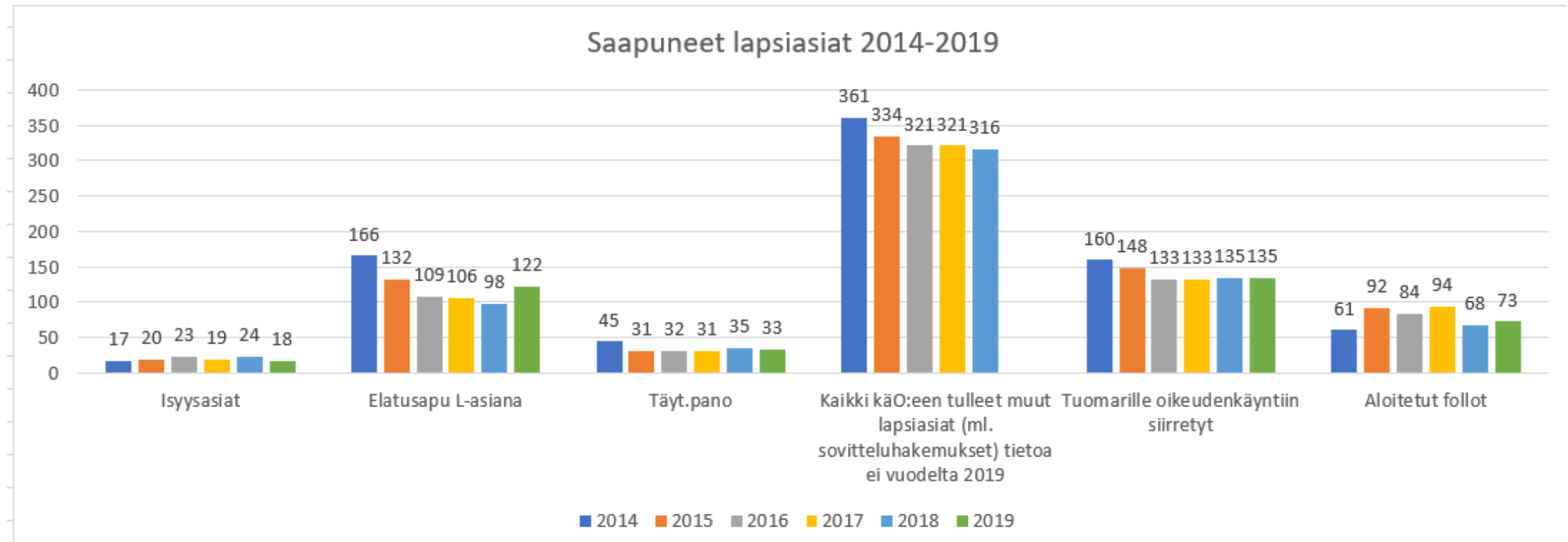
PIRKANMAAN KÄRÄJÄOIKEUS

- *Suomen kolmanneksi suurin käräjäoikeus*
 - väestöpohja 521.000
- *Henkilöstö 156*
 - käräjätuomareita 43
- *4 lainkäyttöosastoa*
 - 2 riitaosastoa + 2 rikososastoa
 - lapsiasiat 1. osastolla
 - 9 käräjätuomaria
 - isyysasiat
 - **huolto, asuminen, tapaamisoikeus, elatusapu**
 - oheishuolto
 - täytäntöönpano
 - **lapsisovittelu (follo)**

Tilastotietoa lapsiasioista

Vuosi 2020

- Huoltoriidat yht. 360
- Käräjänotaarit 113
- Tuomarille siirretyt 172
- Follosovittelut 75



Huoltoriita-asian kulku käräjäoikeudessa

- *Asianosaisina vanhemmat*
 - *lapsella ei asianosaisasemaa*
- *Käsiteltävä joutuisasti*
- *Jaetaan pääsääntöisesti ensin käräjänotaarille*
 - *pl. suorat follohakemukset*
- *Notaarin tekemä alkutarkastus*
 - *tarvittaessa täydennys hakijalta*
 - *väliaikaismääräyspyyntö*
 - *notaari konsultoi tuomaripäivystäjää*
 - *käytännössä väliaikaismääräystä ei anneta ilman kuulemista*
 - *”ERITTÄIN KIIREELLINEN VÄLIAIKAISMÄÄRÄYSPYYNTÖ !!!”*

➤ *Vastapuolen kuuleminen*

- *lausumapyyntö 14 pv vot*
- *tarvittaessa haastemiestiedoksianto*
- *lisäaikapyynnöt yleisiä*

➤ *Jos riidaton/vastapuoli ei vastaa*

- *notaari ratkaisee*
- *yleensä hakemuksen mukaan*
 - *lapsen etu huomioitava viran puolesta*
- *ratkaisuilmoitus passiiviselle osapuolelle*
 - *”viime hetken herätys”*

- *Riitauttava lausuma*
 - *Follosuostumuskyseily*
 - *pääsääntöisesti*
 - *jos suostumukset -> folloon*
- *Jos ei folloa/tulokseton follo*
 - *-> tuomarijako*
- *Valmisteluistunto*
 - *ilman aiheetonta viivytystä*
 - *Tl:n ja avustajien aikataulut*
 - *asian ”perkaaminen”*

- *mahdollinen väliaikaismääräys*
 - *annetaan oikeudenkäynnin ajaksi*
- *olosuhdeselvityksen tarpeen kartoitus*
 - *hankitaan tarvittaessa*
 - *lapsen kuuleminen*
 - *lapsen kotipaikan sosiaaliviranomainen tekee*
 - *yhteistyö kaksikuntaselvityksissä*
 - *laatiminen kestää yleensä 4 – 8 kk*
- *joskus myös varsinainen pääkäsittely samalla*

➤ *Pääkäsitely*

- *Yleensä yhden tuomarin kokoonpano*
 - *myös kolmen tuomarin kokoonpano mahdollinen*
- *Näytön vastaanottaminen*
- *Asiakirjatodistelu*
- *Henkilötodistelu*
 - *vanhempien kuuleminen*
 - *olosuhdeselvityksen tekijät*
 - *ei yleensä tarpeen*
 - *täsmäkuuleminen*
 - *todistajat*
 - *läheistodistajien näyttöarvo*
- *Lapsen kuuleminen*
 - *yleensä olosuhdeselvityksessä*
 - *harvoin tuomioistuimessa*
 - *silloinkin pääkäsitelyn ulkopuolella*

➤ *Päätös*

- *yleensä kahden viikon kuluessa*
- *lähetetään asianosaisille/avustajille*
- *joskus myös julistetaan pääkäsitteilyn päätteeksi*
 - *perustelut pääpiirteittäin puhekielellä*

➤ *Muutoksenhaku*

- *valitus hovioikeuteen*
- *ennakkopäätösvalitus korkeimpaan oikeuteen*
 - *erittäin harvinainen*
- *päätös täytäntöönpanokelpoinen heti, ellei toisin määrätty*
 - *muutoksenhakutuomioistuin voi keskeyttää täytäntöönpanon*

➤ *Oikeudenkäyntikulut*

- *peritään hakijalta hakemusmaksu*
 - *nykyisin 260 euroa*
- *Pääosa muodostuu lakimiesavustajan käyttämisestä*
 - *vähävaraisella mahdollisuus oikeusapuun*
- *Pääsääntöisesti asianosaiset vastaavat omista kuluistaan*
 - *ei riipu esimerkiksi jutun lopputuloksesta*
- *Eriyisestä syystä kuluvastuu*
 - *toistuvat perusteettomat hakemukset*

➤ *Follosovittelu*

- *Suora hakemus*
- *Siirto normimenettelystä folloon*
 - *missä tahansa vaiheessa mahdollista*
- *Sovittelijapari*
 - *sovittelijatuomari*
 - *asiantuntija-avustaja*
 - *lapsiasioihin perehtynyt psykologi tai sosiaalityöntekijä*
 - *toimivat katalyyttinä, eivät ratkaisijoina*
- *Keskustelun voima*
- *Avustajien rooli erilainen kuin normimenettelyssä*
 - *kuitenkin yhtä tärkeä, ellei tärkeämpikin*

- *Sovittelun päätyminen*
 - *sovinnon vahvistaminen*
 - *myös osasovinnot/väliaikaiset sovinnot*
 - *sovittelusuostumuksen peruuttaminen*
 - *sovittelun jatkaminen epätarkoituksenmukaista*

Lapsen edun arviointikriteerit

- *Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta LHL*
 - *<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>*
- *Lapsen etu kaiken lähtökohta*
- *Fokus tulevassa, ei menneessä*

Arviointikriteerejä

- *Ratkaistava ennen kaikkea lapsen edun mukaisesti (LHL 10 § 1)*
 - *huollon ja tapaamisoikeuden tavoitteiden toteutuminen tulevaisuudessa*
 - *LHL 1 § ja 2 §*

➤ *Huollon osalta lisäksi erityisesti (LHL 10 § 2)*

- *vanhempien kyky asettaa lapsen tarpeet vanhempien välisten ristiriitojen edelle.*

➤ *Asumisen ja tapaamisoikeuden osalta lisäksi erityisesti (LHL 10 § 3)*

- *lapsen ikä ja kehitystaso*
- *lapsen luonne ja taipumukset*
- *lapsen mahdolliset erityistarpeet*
- *vanhempien asuinpaikkojen välinen etäisyys*
- *vanhempien kyky ottaa vastuu lasta koskevista asioista*
- *vanhempien kyky suojella lasta kaikenlaiselta väkivallalta*

➤ *Vanhempien sopimus (LHL 10 § 4)*

- *asia ratkaistaan vanhempien sopimalla tavalla, jos*
 - *ainakin jompikumpi on huoltaja eikä*
 - *ole aihetta olettaa ratkaisun olevan vastoin lapsen etua*

- *Lapsen toivomukset ja mielipide (LHL 11 §)*
 - *selvittämistä korostettu LHL:n muutoksessa 1.12.2019*
 - *lapsen ikä ja kehitystaso huomioitava*
 - *selvitettävä hienovaraisesti*
 - *ei saa aiheuttaa haittaa lapsen ja vanhempien välisille suhteille*
 - *pääsääntöisesti vanhemmat / olosuhdeselvitys*
- *Lapsen pitäminen vanhempien riidan ulkopuolella*
 - *osalla vanhemmista peiliin katsomisen paikka*

KIITOS MIELENKIINNOSTA !

